

Олександр
ВІЛЬЧИНСЬКИЙ

НЕВРАХОВАНА
ЖЕРТВА.

СУТО ЛІТЕРАТУРНЕ
ВБИВСТВО

 Богдан

УДК 82-312.4
ББК 84-44
В44

Серію “Український детектив” засновано 2009 року

Вільчинський О.

В44 Неврахована жертва. Суто літературне убивство. Детективні повісті. — Тернопіль: Богдан, 2009. — 336 с. — (Серія “Український детектив”).

ISBN 978-966-10-0360-5

Детективні романи відомого майстра цього жанру Олександра Вільчинського «Неврахована жертва» і «Суто літературне вбивство» мають одного спільного героя – колишнього журналіста Андрія Грабовського, який інколи за збігом обставин, а частіше за власним бажанням, потрапляє у ситуації, з яких згодом доводиться доволі довго шукати виходу. Розплутуючи тугий клубок людських взаємин, автор разом із своїм героєм повертає читача і у «бурхливі 90-ті» («Неврахована жертва»), і на мальовниче лісове озеро («Суто літературне вбивство»), де неприємності й небезпеки починають з'являтися, звісно ж, коли їх найменше чекаєш.

УДК 82-312.4

ББК 84(4Укр)-5(2)

Охороняється законом про авторське право.

Жодна частина цього видання не може бути відтворена в будь-якому вигляді без дозволу автора та видавництва.

ISBN 978-966-10-0951-5 (серія)
ISBN 978-966-10-0360-5

© Видавництво “Навчальна книга – Богдан”, макет, художнє оформлення, 2009
© Вільчинський О., 2009

Коли похмурого листопадового ранку я вперше почув про справу Євгена Домарецького з уст його матері пані Софії і навіть пізніше, коли, спокусившись обіцяним гонораром, погодився піти назустріч проханню цієї вбитої горем і сповненої впертої недовіри до наших правоохоронних органів жінки і зайнявся, як вона сама визначила, “незалежним журналістським розслідуванням” обставин загибелі її сина, відомого підприємця, власника кількох нічних барів і на той час єдиного в місті казино, то, звичайно, й гадки не мав, у якій халепі врешиті-решит опинюся. Втім, у нашій країні, коли берешся за такі справи, ніколи не варто сподіватися чогось доброго. Здається, за останні роки я вже звик багато до чого і навіть у якийсь момент змирився з думкою, що вже отримав від долі свою пайку успіху і тому подібне, але справа Домарецького перевершила все це. Цілком справдилися ті недобрі передчуття, що почали навідувати мене вже від початку моєї участі в цьому розслідуванні і, мабуть, решту днів своїх я не зможу без гіркоти й жалю згадувати про те, що трапилося, про події тих кількох днів напередодні зими, свідком і учасником яких мені довелося бути.

ЗГОРЬОВАНА МАТИ НА ТЛІ ЧЕРВОНОГО “МЕРСЕДЕСУ”

Той ранок, у п’ятницю, коли все почалося, і зараз стоїть перед очима до найменших подробиць.

Напередодні ввечері ми трохи довше, ніж зазвичай, посиділи з давнім моїм товаришем, колишнім міліцаєм, опером, а віднедавна компаньйоном Іваном Кивелюком у барі “Едем”, що через дорогу від нової автокефальної церкви. Додому я прийшов близько опівночі. Не так щоб і дуже пізно. Але, якщо врахувати, що поки порпався в кишнях, шукаючи ключі, то вишурував курткою всю стіну у під’їзді — останні дві по сто в “Едемі” таки були зайвими.

Зранку, як звичайно в таких випадках, виявилось, що спав я одягнутим.

Посеред кімнати валялася лише куртка з вибіленими об стіну рукавами. Прокинувшись близько сьомої, ще деякий час продовжував лежати, то вслухаючись у біль, що почергово давав про себе знати в різних частинах тіла, то знову занурюючись у тягучу дрімоту.

На щастя, в холодильнику виявилася півлітрова пляшка пива. І кілька ковтків натщесерце були якраз тим, що треба.

А коли через деякий час, нахилившись у ванній перед дзеркалом, я тільки-но почав наквацьовувати щоки кремом для гоління “Каро”, якому вже багато років віддаю перевагу, задзвонив телефон. Щойно минула восьма. У такий час мені додому могла телефонувати лише Марійка, і я не дуже квапився підходити до апарата.

Марійка — моя давня приятелька. Коли я останній рік працював у газеті, вона з’явилася в редакції, погодившись на двомісячний випробувальний термін у якості менеджера з організації реклами. У неї був чоловік, який її непогано забезпечував, але, як сама пояснювала, потягло в люди, бо знудьгувалася, сидячи вдома. Щоправда, з рекламним бізнесом у неї тоді так і не склалося.

Це була соковита молодичка років двадцяти восьми, наскільки тупувата, настільки й сексапільна. В жінок це поєднання, може, і не так часто, як хотілося б, та все ще, на щастя, трапляється...

Я знав, якщо не зніму слухавку одразу, то хвилин через десять Марійка обов’язково зателефонує знову. Першим дзвінком вона мене зазвичай просто будила, а потім телефонувала ще раз. Відпровадивши чоловіка на роботу, а дітей, яких у неї було двоє, — до школи, вона щоразу запитувала приблизно одне і те ж: чи не хотів би я почути сон, що наснився їй цієї ночі? Це було у нас чимось на кшталт пароллю... Як я розумів, чоловіка їй у цій справі було замало. Я намагався їй ніколи не відмовляти, і поки що це у мене виходило.

Десь за півгодини Марійка переступала поріг моєї холостяцької оселі і того часу, поки її діти були в школі, нам цілком вистачало. Врешті-решт вона почала довіряти

мені настільки, що дозволяла обходитися без презервативів. Того ранку, не випробовуючи долю очікуванням другого дзвінка, я кинувся до телефону і таки встиг... Але коли підніс до наквацьованої щочки слухавку, то почув голос іншої, незнайомої мені особи.

Судячи з голосу, неважко було визначити, що жінка на тому кінці дроту вже переступила поріг віку, що його у нас часто називають рятівним словом “бальзаківський”. Вона уточнила, чи я і є “той самий пан Андрій Грабовський”?

Я відповів їй, мовляв, не знаю, чи “той самий”, але що і Андрій, і Грабовський — точно.

За спробою дотепності я, все ж, не зміг приховати розчарування. Після недовгої паузи жінка назвалася Софією Домарецькою. Вона повідомила, що має до мене важливу справу, і попросила зустрітися.

Мені ще тоді, в першу хвилину, здалося, що це прізвище я вже десь чув.

Мабуть, розуміючи, що своєю пропозицією заскочила мене зненацька, моя співрозмовниця витримала ще одну паузу і з печалю в голосі додала, що є матір'ю підприємця Євгена Домарецького, який загинув більше року тому. Я почув у слухавці схоже на плач тихе схлипування. Після цього я пригадав, чому це прізвище видалося мені знайомим.

Коли він загинув, мене ще не було в місті, але все ж дещо про цього Домарецького я вже чув.

Це трапилося минулої осені. Його обгорілий труп виявили під час гасіння пожежі єдиного в місті казино, яке йому ж і належало. Одного разу, коли я у читальному залі обласної бібліотеки гортав торішні зшитки місцевих газет, мені на очі випадково потрапило повідомлення про його смерть та звичні в таких випадках некрологи

від очолованого ним колективу, від друзів, від обласної й міської Ліг підприємців і тому подібне...

Зрештою, я не звик відмовляти людям, особливо в таких дрібницях, як здибанка за кавою, і ми домовилися з пані Софією, що я чекатиму її о пів на третю по обіді у барі “Едем”. Я назвав перший бар, який спав на думку, і вона погодилася. Вона сказала, що знає, де це, і що машина у неї червоного кольору.

За звичкою я прийшов на місце трохи раніше домовленого, але чекати довелося недовго. Вочевидь, пані Домарецька теж не любила спізнюватися. Не встиг я докурити цигарку, коли помітив через напівопущені жалюзі, як до бару підкотив яскраво-червоний двохдверний “Мерседес” з темним відкидним верхом. Дуже красиве авто — таких у нашому місті я ще не бачив. А коли з нього вийшла висока літня пані у приталеній шкірянці, чорних брюках, напівчобітках на низьких підборах і в чорному капелюшку з вуаллю, з-під якої вибивалися пасма сивого волосся, я мимоволі підвівся й вийшов назустріч.

У тому, що це була Софія Домарецька, я не міг помилитися. І хоч неважко було визначити, що цій жінці вже перекотило за шістдесят, вона зовсім не була схожою на те, що називають “старою вішалкою”. Про таких кажуть: із залишками колишньої вроди. А манери і вміння тримати себе видавали в ній владну й рішучу натуру. Її темно-карі очі випромінювали енергію, а рухи — темперамент. Напевно, я б не дуже здивувався, якби виявилось, що в неї є молодий коханець.

Та коли, зустрівши на вході, я провів її до того свого столика, в кутку біля великого акваріума, за яким напередодні ввечері ми ото “трохи посиділи” з Іваном,

і пані Софія поцікавилася, чи довго я чекаю, то її тихий, сповнений згірклого, задавненого болю голос примусив мене відкинути всі сторонні думки.

Деякий час ми крадькома роздивлялися одне одного. Врешті я запитав, яка у неї до мене справа? Вичекавши, поки довгонога й занадто худа, як на мене, офіціантка принесла їй замовлене капучіно з вершками, а мені — пиво, пані Софія провела її презирливим поглядом, а тоді сказала, що чула чимало доброго про мій професіоналізм і мою порядність. Було не схоже, щоб вона мене підколювала.

Я не перебивав, і тоді вона почала згадувати про той час п'яти-шестирічної давності, коли, мовляв, зачитувалася моїми статтями та журналістськими розслідуваннями і навіть назвала заголовок однієї давньої публікації, щось, здається, про вуличну проституцію.

Я подякував їй за добрі слова, але сказав, що це було давно, а зараз я займаюся справами досить віддаленими від газетярщини.

— Не прибідняйтеся, — кинула пані Софія. — Від скромних мужчин мало пуття...

Коли вона заговорила про те, що обдарованим, талановитим людям дуже важко вижити у цій гнилій провінції, мені стало трохи млюсно, хоча, звичайно, я вже здогадувався, що це лише вступ до розмови, яка, судячи з усього, буде торкатися її покійного сина.

У барі відвідувачів було мало, звучала тиха музика, і нам ніщо не заважало.

Відчувалося, що моя співрозмовниця ретельно підготувалася до зустрічі. Слухаючи її, я навіть подумав, що мою участь у розмові вона запланувала десь на пізніше. Сприйняв це як належне і, сьорбнувши пива, приготувався слухати далі. Але я помилився.

Пані Домарецька враз замовкла. Її очі за чорною сіточкою вуалі враз наповнилися слізьми.

— Я попросила вас прийти, пане Грабовський... — сказала вона крізь сльози й осіклась. Продовжила після тривалої паузи.

Їй і справді важко було говорити.

— У мене був син Євген, єдина моя дитина — Генрик, як ми називали його по-домашньому... Минулої осені, другого листопада, його не стало. Недавно минув рік... — сказала вона, витерши сльози шовковою сніжно-білою хусточкою з синіми горошками по краях. — Мене переконують, що причиною смерті сина була пожежа... Але експертиза виявила на його голові, на черепі, вм'ятину від удару. Нібито він упав... Але я не вірю, чуєте!.. Не вірю, що то нещасливий випадок, що він сам... Я їм не вірю! У міліції мені кажуть, що Генрик був напідпитку, падав, а від його цигарки в кабінеті виникла пожежа. Але ж його вбили! Я в цьому певна... — пані Софія сторожко зиркнула в бік залу, але там, як і раніше, було порожньо. — Його вбили, я це знаю, — повторила вона, і знову тихо заплакала.

Та я мовчав, і через деякий час жінка продовжила.

— У серпні, за два місяці до смерті, Генрикові виповнилося лишень тридцять чотири... За гороскопом він був Левом. Ви вірите в гороскопи, пане Грабовський?

Я відповів, що інколи їх читаю.

— А скільки вам років?

— Тридцять шість.

— От бачите, — мовила вона з докором у голосі.

Потім моя співрозмовниця на деякий час знову замовкла. Вона голосно всіякалася в хусточку й важко, з присвистом, дихала. Можна було навіть подумати, що у неї астма. Я вирішив, що це від хвилювання, але все ж

запитав, чи не принести їй води. Та пані Софія попросила не турбуватися про це. Вона сказала, що тепер часто плаче, і від того їй стає трохи легше.

— Я розумію, так, Геніка вже не повернеш, — мовила вона, витерши сльози. — Але я не заспокоюсь, поки його вбивця... Поки той, хто зробив це, не буде покараний, і я хочу, щоб ви допомогли мені, пане Грабовський.

— Щоб я вам допоміг у чому? — запитав я.

— Тут, у цьому... — пані запнулась, мовби підшуковуючи потрібне слово. — У цьому гнилому болоті всі були проти нас, проти мого сина, — мовби не чуючи мене, продовжила вона. — Йому заздрили, хоча це й не завало багатьом користатися з його доброти і щедрості... І вони його вбили, розумієте?..

— І хто ж ці “вони”?

— Не знаю, — відповіла Домарецька, і я був радий, що жінка не вловила в моєму запитанні спромоги іронії. — Для цього я вас і покликала, пане Грабовський, — продовжила вона, марно намагаючись надати своєму голосу ділового тону. — Мені потрібно, щоб ви провели розслідування — незалежне журналістське розслідування, як ви робили це колись, — наголосила вона.

— Бачите, залежно що назвати розслідуванням.

— Я знаю, що я маю на увазі, і ви мене розумієте... Ви мусите назвати мені вбивць мого сина.

Деякий час ми обоє мовчали.

— Ну, що ви мені скажете? — нарешті запитала вона.

— Бачите, у кожного свої проблеми, — потягнувши пива, видихнув я з себе разом з відрижкою. — Перепрошую, вибачте, я...

— Нічого, буває... Я вам була би дуже вдячна, і не лише на словах, — продовжувала своє пані Софія.

— Але ж я давно не займаюсь ніякими розслідуваннями. Вам треба пошукати когось іншого... — вже якось не так упевнено зиркаючи на пиво, сказав я, вагаючись, чи то відпити ще раз, чи зачекати...

— Мені порадили, що в нашому місті ви можете це зробити найкраще.

— Боюся, що вас неправильно інформували, — не здавався я і, піднісни гальбу, все-таки зробив ковток — цього разу обійшлося без відрижки.

— Пане Грабовський, ви повинні мені допомогти, чуєте, я вас дуже прошу!.. — Жінка не хотіла мене слухати і продовжувала своє. — Ви моя остання надія дізнатися правду.

— А ви впевнені, ви переконані, що, дізнавшись правду... Що вам стане легше після того, як ви її дізнаєтеся? — запитав я.

— Я хочу знати правду. І ви назвете мені вбивць сина, — її тихий голос затремтів.

Пані Софія відвела погляд, з її очей знову потекли сльози, і я розумів, що це не вдавана мокрота. Поки вона встигла прикласти до очей хусточку, кілька сльозинок, зірвавшись з вій, упало в чашку з капучіно, до якого жінка упродовж всієї нашої розмови так і не торкнулася.

До того часу я вже допив своє пиво і не бачив сенсу у продовженні розмови. Я пообіцяв їй подумати, хоча для себе вирішив, що коли вона ще раз зателефонує, то по телефону буде значно легше відмовити.

— Якщо ви що-небудь розкопаете, я вам добре віддячу, — мовила жінка, коли ми вже підвелися. — Я знаю, що раніше свої розслідування ви завжди доводили до кінця...

— Раніше, пані Софіє, мені це дозволяли робити... Як би то вам пояснити? Тепер я знаю, що тоді... Що мене просто використовували, і не більше, розумієте? — від-

повів я їй, жестом покликавши офіціантку. — А зараз за мною ніхто не стоїть, і розкопати що-небудь у вашій справі, якщо це справді вбивство, повірте, буде дуже не просто...

— За вами стою я і тисяча доларів, які ви отримаєте, коли доведете справу до кінця...

Звичайно, мене відразу дещо вколало словосполучення “доведете справу до кінця”, але все ж у нашому убогому краї тисяча “зелених” — не такі вже й погані гроші, аби хоч інколи утриматися від дурного запитання.

Коли підбігла офіціантка, пані Софія, випередивши мене і, навіть не удостоївши дівчину поглядом, кинула на тацю фіолетову купюру.

— Але, все-таки, що каже про це міліція?.. — запитав я, коли ми вийшли з “Едему”.

Жінка відповіла, що це я і сам можу легко з’ясувати.

З її слів виходило, що кримінальну справу у міському відділі міліції вже давно закрили... Розслідування провели абияк і врешті-решт спустили все “на гальмах”. На її письмові заяви з вимогою відновити справу, знайти й покарати вбивць і мінти, і прокуратура відповідають відписками.

Перед тим, як сісти в машину, Софія Домарецька повторила те, що я вже чув: якщо назву вбивць сина (вона продовжувала називати їх тільки у множині), то отримаю щедрю винагороду... Невже я так погано виглядаю, подумав я тоді, що вона вирішила, ніби перш за все мене цікавлять бабки?

— Гарна у вас машина, — сказав я, просто аби щось сказати.

— То також пам’ять про сина — відповіла вона. — Це Генік мені спrezentував на ювілей...